

LÄRARHANDLEDNING
AV
DAVID RENKLINT

HEMMET FÖR
BORTROVADE BARN 3

CAMILLA LAGERQVIST

Planen
Pojke 265
Fällan

LÄRARHANDLEDNING
AV
DAVID RENKLINT

INTRODUKTION

Vad kul att ni ska läsa och jobba med Hemmet för bortrövade barn i er klass. Den här lärarhandledningen kan fungera som en hjälp på vägen eller som inspiration i planeringen och utförandet. Hemmet för bortrövade barn kan användas i flera ämnen inom skolan utöver svenskan och kan fungera som diskussionsunderlag i samband med bland annat historia och samhällskunskap, med fokus på exempelvis barnkonventionen och historiska levnadsvillkor.

Nedan följer några exempel på punkter från olika ämnens centrala innehåll för årskurs 4-6 i Lgr11 som kan kopplas till Hemmet för bortrövade barn, antingen som fristående lektionsstoff eller som grunden för ett ämnesöverskridande arbete. Då det är så många punkter från det centrala innehållet i svenska samt svenska som andraspråk som kan kopplas till läsningen av boken och diskussionen om den nämns inte dessa ämnen nedan, men svenskämnet har legat som grund för formuleringen av majoriteten av läsförståelsefrågorna.

Sedan kommer de ovan nämnda läsförståelsefrågorna kopplade till varje kapitel och slutligen finns det förslag på frågor att diskutera efter läsningen. Frågorna är tänkta att utveckla elevernas läsförståelse och samtidigt väcka läslust. Alla frågor kan användas fristående från varandra och som exempel kan fokus vara på enbart ”på raderna”-frågorna, som handlar om berättelsens handling. I vissa grupper och vid vissa tillfällen kan detta fungera bättre som lässtrategi än att analysera för djupt eller att koppla för mycket till elevens egna erfarenheter.

Läsförståelsefrågorna är indelade i tre kategorier:

- * På raderna, som handlar om att hitta svaret i texten. Det explicita.
- * Mellan raderna, att dra egna slutsatser, analysera, inferera och tolka det implicita.
- * Bortom raderna, att reflektera och tänka mer utanför berättelsen, antingen genom att diskutera i helklass eller mindre grupper. Här görs också kopplingar till elevens egna erfarenheter.

KOPPLING TILL LGR11

Historia

- * Den stora folkökningen samt dess orsaker och konsekvenser för olika människor och grupper
- * Vad historiska källor, till exempel dagböcker och arkivmaterial, kan berätta om Sveriges historia och om likheter och skillnader i levnadsvillkor för barn, kvinnor och män.

Geografi

Ojämliga levnadsvillkor i världen, till exempel olika tillgång till utbildning, hälsovård och naturresurser samt några bakomliggande orsaker till detta. Enskilda människors och organisationers arbete för att förbättra människors levnadsvillkor.

Religionsvetenskap

- * Några etiska begrepp, till exempel rätt och orätt, jämlikhet och solidaritet.
- * Vardagliga moraliska frågor som rör flickors och pojkars identiteter och roller, jämställdhet, sexualitet, sexuell läggning samt utanförskap och kränkning.
- * Frågor om vad ett bra liv kan vara och vad det kan innebära att göra gott.
- * Hur olika livsfrågor, till exempel vad som är viktigt i livet och vad det innebär att vara en bra kamrat, skildras i populärkulturen.

Samhällskunskap

- * Familjen och olika samlevnadsformer. Sexualitet, könsroller och jämställdhet.
- * Sociala skyddsnet för barn i olika livssituationer, i skolan och i samhället.
- * Samhällets behov av lagstiftning, några olika lagar och påföljder samt kriminalitet och dess konsekvenser för individen, familjen och samhället.
- * De mänskliga rättigheterna, deras innebörd och betydelse, inklusive barnets rättigheter i enlighet med barnkonventionen.
- * Ekonomiska villkor för barn i Sverige och i olika delar av världen. Några orsaker till, och konsekvenser av, välstånd och fattigdom.

OM FÖRFATTAREN

Camilla Lagerqvist är i grunden journalist, men har varit verksam som författare sedan 2009. Hon har skrivit ett flertal ungdomsromaner med historiska teman. År 2015 tilldelades Camilla Nils Holgersson-plaketten för boken *Uppdraget*.

SERIEN HEMMET FÖR BORTRÖVADE BARN

Planen är den första delen i serien.

Året är 1910 och fjortonårige Adam arbetar som dräng på en bondgård. Adam är van vid ett hårt och slitsamt liv, som liten såldes han på auktion och han har sedan dess bott på både barnhem och på fattighuset. Men en dag svänger en fin vagn in på gården där han jobbar och hans liv förändras för alltid. Men är Adam verkligen beredd att slå sig till ro och leva ett liv i lyx eller vill han rentav göra något för de barn som har det lika eländigt som han har haft det? Sakta börjar en plan ta form...

Pojke 265 är den andra delen i serien.

Att Adams liv skulle ta sig denna vändning hade han aldrig kunnat tro. Från att ha jobbat som dräng bor han nu i ett stort hus tillsammans med Lilly, kokerskan Kati och barnen som de hittills befriat från att säljas på auktion. De vill rädda fler barn men polisen är dem på spåren och de måste se till att Adams farfar, den förmögne Carl Månsparre, inte förstår vad de håller på med. Dessutom dyker det upp mystiska ledtrådar kring Adams döda pappa.

Fällan är den tredje och sista delen i serien.

På Adams gård bor det nu fem barn som han, Lilly och Kati rövat bort, eller snarare befriat, från hemska levnadsförhållanden. De är än så länge trygga, men Adam oroar sig ständigt för att de ska bli upptäckta. På ett hospital för sinnessvaga träffar Adam en liten flicka som far illa. Han och Lilly bestämmer sig för att rädda henne, trots att hon är släkt med Lage Johansson – polismästaren som lovat att sätta brottslingarna som rövar bort barn bakom galler! Kan de verkligen utsätta de andra barnen för en sådan fara?

UPPGIFTER TILL BOKEN: PLANEN

Före läsningen

Beskriv omslaget

- * Beskriv med ett eller flera ord, lek med adjektiv.
- * Vilka detaljer kan du se?
- * Vad gör dig mest nyfiken?
- * Har du läst eller sett något liknande?
- * Vad tror du att den här kommer handla om?
- * Har du läst något annat av författaren?

Under läsningen

Oavsett om det är högläsning eller tyst läsning kan det finnas behov av att stanna upp och diskutera en del ord och uttryck. Eleverna kan själva också samla på sig svåra ord som sedan kan användas i övningar, och för att göra tydliga kopplingar till andra ämnen.

Läsförståelsefrågor

PROLOG

Ord och uttryck:

Sockenstuga, värderande, provisorisk, kjolfäll, hurring, tuberkulos

- * Vad heter pojken? (på raderna)
- * Vad är det för auktion? (på raderna)
- * Vad tror du att en prolog är? (mellan raderna)
- * Vad är syftet med en prolog? Varför inte bara börja berättelsen på en gång? (mellan raderna)
- * Kan du komma på någon annan bok som har en prolog? Eller en film?(bortom raderna)
- * Räkna ut hur länge sedan 1920 var (bortom raderna)

KAPITEL 1

Ord och uttryck:

Konkav, dräng, emalj, allmosor, rallare, jänta

- * Vad heter drängen som vi får följa? (på raderna)
- * Hur gammal är han? (på raderna)
- * Vad är pudrett? Vad är det för speciellt med gödslet de använder? (mellan raderna)
- * Varför jämför han sig med ungtuppen? (mellan raderna)
- * Nuförtiden pratar man sällan om barnhem och fattighus, men det finns fortfarande föräldralösa barn och väldigt fattiga människor. Hur tror du att samhällets hjälp till dem har förändrats? (bortom raderna)
- * Har du bränt dig på en brännässla någon gång? (bortom raderna)

KAPITEL 2

Ord och uttryck:

Kusk

- * Varför lämnar han åkern? (på raderna)
- * Varför är Adam så arg när han jobbar? (mellan raderna)
- * Vem tror du att Lilly är? (bortom raderna)
- * Vem tror du att mannen i vagnen är? (bortom raderna)

KAPITEL 3

Ord och uttryck:

Ta överhanden, vädjande blick, få ovet, stupa, aga, förödmjukad

- * Vad heter mannen i vagnen? (på raderna)
- * Hur kan Adam egentligen inte ha något efternamn? (mellan raderna)
- * Varför stoppade Carl Månsparre ner plånboken i fickan efter att ha pratat med de andra drängarna? (mellan raderna)
- * ”Aga” är både ett verb och ett substantiv. Kan du komma på fler ord som är identiska i två eller fler ordklasser? (bortom raderna)

KAPITEL 4

Ord och uttryck:

Okynnig, genomsåda, falsett, änglamakerska, testamente

- * Vem är Allan? (på raderna)
- * Hur tror Carl att han är släkt med Adam? (på raderna)
- * Var är Adams pappa? Och mamma? (på raderna)
- * Vad menas med att ett barn är oäkta? (mellan raderna)
- * Varför hade Adams ärr betydelse? (mellan raderna)
- * Vad får Adam reda på i slutet av kapitlet som gör att marken gungar till av chocken? (mellan raderna)
- * Har du något ärr? (bortom raderna)

KAPITEL 5

Ord och uttryck:

Förmögen, utstakad, mödosam

- * Varför är Adam förmögen? (på raderna)
- * Vem är Cecilia? (på raderna)
- * Minns du vem Kati var? (mellan raderna)
- * Varför tvekar Adam och på ett sätt bara vill tillbaka till bondgården?(mellan raderna)
- * Vad skulle du göra om du fick reda på att du hade ärvt massa pengar?(bortom raderna)

KAPITEL 6

Ord och uttryck:

Prisma, rösten stockar sig, vaktelägg

- * Hur får Adam nya kläder? (på raderna)
- * Vem är Adam lik? (på raderna)
- * Hur märker Adam att Carls fru Cecilia inte vill ha honom där? (mellan raderna)
- * Vad menar han med att han aldrig varit på en vattentoalett? (mellan raderna)
- * Varför säger Adam ”säg du” till Kristina? (mellan raderna)
- * De äter vaktelägg i det här kapitlet. Har du någon gång ätit något annat än hönsägg? Har du ätit något annat ovanligt? (bortom raderna)

KAPITEL 7

Ord och uttryck:

Pik, kuvertbröd, villrådlig, sanningsenlig, arrendera, kommers

- * Varför hittar han inte väckarklockan? (på raderna)
- * Varför har Adam svårt att sova? (mellan raderna)
- * Har du svårt att somna ibland? Vad brukar du göra då? (bortom raderna)
- * Adam tycker inte om smaken av kaffe, men han tycker om doften.
Har du provat kaffe? Eller finns det något som du tycker luktar gott men smakar illa? Eller tvärtom, något som luktar illa men smakar gott? (mellan raderna)

KAPITEL 8

Ord och uttryck:

Mål i munnen, sjaskig, irrbloss

- * Varför får marknaden Adam att minnas när han var yngre? (på raderna)
- * Nu är vi tillbaka i prologen, men vi ser det från Adams perspektiv. Varför tror du att författaren valde att skriva på det sättet? (bortom raderna)
- * Vad tror du att det är för idé som Adam har fått? (bortom raderna)

KAPITEL 9

Ord och uttryck:

Flygel, bastard, sprittande känsla, prata lågmält, cigaretter

- * Vad gör Adam för misstag när han hälsar på betjänten? (på raderna)
- * Hur visar Cecilia att hon inte tycker om Adam? (mellan raderna)
- * Har du hört talas om Nils Holgersson? (bortom raderna)
- * Vad tror du att det är i kuvertet? (bortom raderna)

KAPITEL 10

Ord och uttryck:

Näpet, pyrande, skogvaktare, lövverk, dödsbo, blåsbälg, slå ur hågen

- * Vad var det i kuvertet? (på raderna)
- * Varför blir Adam så mätt? (på raderna)
- * Vad används virket från asparna till? (på raderna)
- * Vad visar sig Adams plan vara? (på raderna)
- * Vad menar Adam med att om han är lik sin far är det bara till utseendet?(mellan raderna)
- * Varför reagerar Adam så starkt på att Carl inte la märke till hans mamma?(mellan raderna)
- * Varför menar Carl att Adams idé inte är bra? (mellan raderna)
- * Varför brukar vissa nypa sig för att veta om de drömmer? Har du sett eller läst att någon har gjort det förut? (bortom raderna)
- * Var tror du att Lilly är? (bortom raderna)

KAPITEL 11

Ord och uttryck:

Principfast, vanvård, mjölnare, sjusärdeles, hästecipage

- * Varför ska han först till Uppsala? (på raderna)
- * Vad heter mjölnaren? (på raderna)
- * Hur kommer det sig att Adam hittar i Uppsala? (på raderna)
- * Varför ska Adam leta upp Kati? (mellan raderna)
- * Varför sneglade mjölnaren på Adams kläder? (mellan raderna)
- * Har du varit i Uppsala någon gång? (bortom raderna)

KAPITEL 11

Ord och uttryck:

Principfast, vanvård, mjölnare, sjusärdeles, hästecipage

- * Varför ska han först till Uppsala? (på raderna)
- * Vad heter mjölnaren? (på raderna)
- * Hur kommer det sig att Adam hittar i Uppsala? (på raderna)
- * Varför ska Adam leta upp Kati? (mellan raderna)
- * Varför sneglade mjölnaren på Adams kläder? (mellan raderna)
- * Har du varit i Uppsala någon gång? (bortom raderna)

KAPITEL 12

Ord och uttryck:

Titta uppfordrande, plommonstop

- * Var är Kati? (på raderna)
- * Varför tvekar Adam inför att besöka Kati på fängelset? (mellan raderna)
- * Varför luktar det kol vid tågstationen? (mellan raderna)
- * Adam ljuger för att få besöka Kati. Är det okej att ljuga? Finns det tillfällen då man får ljuga eller är det alltid fel? (bortom raderna)

KAPITEL 13

Ord och uttryck:

Verksamhet, ragata, konstapel, grosshandlare

- * Varför kan Adam massa blomnamn? (på raderna)
- * Varför säger Kati att det är ett slott och inte ett hus? (mellan raderna)
- * Hur kan något ”smaka sommar”? (mellan raderna)
- * Hur vet Kati att ingen har varit där på länge? (mellan raderna)
- * Vem tror du att det är som kommer på besök? (bortom raderna)

KAPITEL 16

Ord och uttryck:

Jakande svar, högtidlig

- * Vem är besökaren? (på raderna)
- * Hur får Adam en häst? Och en vagn? (på raderna)
- * Vad menar Adam med att inga pengar i världen kan ändra honom? (mellan raderna)
- * Varför är Cecilia en av anledningarna till att Adam inte vill flytta hem?(mellan raderna)
- * Varför tror du att Carl verkar ledsen? (mellan raderna)
- * Förstår du Adams beslut? Hade du gjort samma sak? (bortom raderna)

KAPITEL 17

Ord och uttryck

Vemod, vårdkase

- * Vart är Adam på väg? (på raderna)
- * Varför galopperar de och skyndar sig? (på raderna)
- * Vem tror Lilly att det är som kommer och hämtar henne? (mellan raderna)
- * Varför måste de röva bort barnen för att kunna rädda dem? Finns det inga andra sätt? (mellan raderna)

KAPITEL 18

Ord och uttryck

Flimra, näthinna, kreatur, vansklig, mahogny, finslipa

- * Vem är Alvar? (på raderna)
- * Varför sätter Lilly en mjölsäck på huvudet? (på raderna)
- * Varför ska de ha masker på sig? (mellan raderna)
- * Varför blir Lilly ledsen och springer i väg? (mellan raderna)
- * Vad menar Adam med att han ska ”både röva bort och stjäla en människa”? (mellan raderna)
- * Kan man äga en människa? (bortom raderna)

KAPITEL 19

Ord och uttryck:

Länsman, dimslöja

- * Vad får de av Kati? (på raderna)
- * Vad menar Lilly med att älvorna dansar? (mellan raderna)
- * Adam blir torr i munnen av nervositet. Kan du komma på fler saker som beskriver nervositet? (bortom raderna)

KAPITEL 20

Ord och uttryck:

Signalement, skärva, fotogenlampa, gorma

- * Varför är Lilly bra med djur? (på raderna)
- * Vad är det i det första huset som de tittar i? (på raderna)
- * Varför skriker Alvar? (mellan raderna)
- * Kunde ha utfört sin plan på ett annat sätt? Hur hade du gjort det?(bortom raderna)

KAPITEL 21

Ord och uttryck:

Kusk

- * Vem kommer efter dem i slutet av kapitlet? (på raderna)
- * Vad menar Adam med att han måste vänja sig vid vad de precis gjort? (mellan raderna)
- * Att Adams blod fryser till is när han ser bondens bössa ska inte läsas bokstavligt, utan bildligt. Vad försöker författaren få fram, och varför tror du att författaren väljer att skriva på det viset i stället för bokstavligt? Kan du komma på andra liknande bildliga uttryck som skulle vara väldigt konstiga, roliga eller helt enkelt omöjliga om man läste dem bokstavligt?(bortom raderna)

KAPITEL 22

Ord och uttryck:

Tömmar, lystra, instinktivt, febrilt, völdresserad, atmosfär, rotting

- * Vem springer ut och möter dem med en lampa när de kommer hem? (på raderna)
- * Vem är Viktor? (på raderna)
- * Varför är de rädda att deras häst Bläcken inte ska kunna komma undan bonden? (mellan raderna)
- * Varför blir Adam så lycklig av att Lilly säger att de ska köra hem? (mellan raderna)

KAPITEL 23

Ord och uttryck:

Resolut, distrahera, portmonnä, monogram

- * Varför äter Alvar så mycket? (på raderna)
- * Hur kan Adam förstå hur det känns för Alvar att skiljas från sin bror?(mellan raderna)
- * Vad handlar annonsen om? (mellan raderna)
- * Vad menar Adam med att hans pappa bara är hans pappa till namnet?(mellan raderna)
- * Vad tror du att poliskommissarien vill? (bortom raderna)

KAPITEL 24

Ord och uttryck:

Stålsätta sig, självförsörjande, tråg, punschveranda

- * Vem var det som kom? (på raderna)
- * Vad menar Adam med att skenet kan bedra? (mellan raderna)
- * Varför tror du att Kati inte är så förtjust i poliser? (bortom raderna)

KAPITEL 25

Ord och uttryck:

Demonstrativt, dysterkvist

- * Varför behöver Lilly en ny mjölsäcksmask? (på raderna)
- * Varför försvinner Adams hunger? (mellan raderna)
- * Vad är deras plan den här gången? (mellan raderna)
- * Hur skulle du planera om du skulle göra samma sak som Adam och Lilly?(bortom raderna)

KAPITEL 26

Ord och uttryck:

Sorl, uppfostringsanstalt, barsk

- * Varför är det så mycket folk? (på raderna)
- * Varför reagerar de så starkt på att det är marknadsdag och kreaturs-auktion? (mellan raderna)
- * Varför skriker Lilly att hon har blivit rånad? (mellan raderna)
- * Vad tror du att ”död i kräfta” betyder? Tänk på ordet kräfta (crayfish) på engelska (bortom raderna)

KAPITEL 27

Ord och uttryck:

Sinka, klamra sig fast

- * Hur får flickan mannen att släppa taget om vagnen? (på raderna)
- * Vad heter flickan? (på raderna)
- * Hur får Adam flickan att lugna ner sig? (mellan raderna)
- * Varför tar Adam av sig skjortan? (mellan raderna)

KAPITEL 28

Ord och uttryck:

Vägkrök, zinkbalja, lyster, tvärsäker

- * Hur klarar sig Lilly från att bli tagen av männen i bilen? (på raderna)
- * Vad är det som Kati vill visa för Adam? (på raderna)
- * (triggervarning, sexuella övergrepp) Vad menar de med att han som ville köpa Karolina tittade och rörde henne på ett speciellt sätt? (mellan raderna)
- * Vad tror du att det är för konstigt sprittande som sprider sig genom Adams kropp när han tittar på Lilly? (bortom raderna)
- * Vad tror du att ligapojkarna är? (bortom raderna)

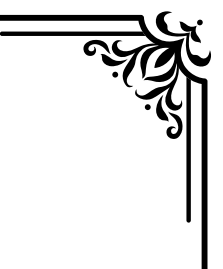
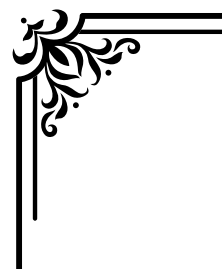
EPILOG

Ord och uttryck:

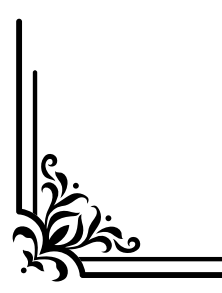
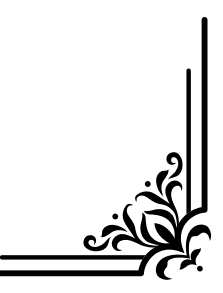
Fjärdingsman, ordförande, barnarov, bakom lås och bom

- * Vad är det för försvunna barn som han pratar om? (mellan raderna)
- * Vad har de för ledtråd för att hitta de som har rövat bort barnen? (mellan raderna)
- * Vad tror du att epilog betyder? Minns du vad en prolog var för något?(bortom raderna)

Efter läsningen

- * Vad tror du kommer hända sen? Det finns inga rätta svar, gissa och fantisera om det kommer hända något mer med Adam, Kati, Lilly och de andra.
 - * Vem eller vilka i berättelsen kan du själv känna igen dig i?
 - * Finns det något som du tycker att författaren kunde ha skrivit annorlunda?
 - * Vad gillade du mest med boken?
 - * Fanns det något du inte gillade lika mycket?
 - * Varför tror du att bokserien heter Hemmet för bortrövade barn? Och varför heter den första boken Planen? Kan du hitta på några alternativa boktitlar?
 - * När var det som mest spännande?
 - * Blev du överraskad av något som hände?
 - * Var det något som var svårt att förstå?
 - * Har du någon favoritscen, favorithändelse eller favoritkapitel?
 - * Har du läst eller sett något annat som påminner om den här boken?
 - * Vad tycker du att nästa del ska handla om?
 - * Är det något i boken du funderar på eller undrar över som du inte har fått svar på?
 - * Var boken obehaglig på något sätt?
 - * Hur tror du att ditt liv skulle ha sett ut om du hade fötts in i samma tid?
 - * Kommer du vilja läsa nästa bok?
-
-

UPPGIFTER TILL BOKEN: POJKE 265

Före läsningen

Beskriv omslaget

- * Beskriv med ett eller flera ord, lek med adjektiv.
- * Vilka detaljer kan du se?
- * Vad gör dig mest nyfiken?
- * Vad tror du att den här kommer handla om?

Under läsningen

Oavsett om det är högläsning eller tyst läsning kan det finnas behov av att stanna upp och diskutera en del ord och uttryck. Eleverna kan själva också samla på sig svåra ord som sedan kan användas i övningar, och för att göra tydliga kopplingar till andra ämnen.

Läsförståelsefrågor

KAPITEL 1

Ord och uttryck:

Urin, mögel, misär, försätsfälla, fotogenlampa, förkroppsligas, villrådig, tittutlek, vimmelkantig, barmhärtighet

- * Vad heter pojken som blir jagad? (på raderna)
- * Vem har en kniv mot halsen? (på raderna)
- * Varför ser Lilly skrämmande ut? (mellan raderna)
- * Hur luktar misär? (bortom raderna)

KAPITEL 2

Ord och uttryck:

Gutturalt skrik, undanmanöver, kontur, trälår, cendré, livnära

- * Vilka springer de ifrån? (på raderna)
- * Varför tycker pojkarna att Adam och Lilly är hjältar? (mellan raderna)
- * Vad har du för hårfärg? (bortom raderna)

KAPITEL 3

Ord och uttryck:

Tilltufsad, solkig

- * Vem är Elof? (på raderna)
- * Vem är Bläcken? (på raderna)
- * Varför är Ville så mager? (mellan raderna)
- * Vad menar de med en fri själ? Hur är en fri själ? (bortom raderna)
- * Vad betyder det att håret reser sig i nacken? Har du upplevt det någon gång? (bortom raderna)

KAPITEL 4

Ord och uttryck:

Uppfordrande, tingest, sonika, hiskelig, spira, frottera

- * Läsförståelsefrågor
- * Varför måste Lilly platta till sitt hår? (på raderna)
- * Vad menar mannen med att barnen spökar ut sig? (på raderna)
- * Varför heter bokserien Hemmet för bortrövade barn? (mellan raderna)
- * Vad skulle du göra om du ärvde en förmögenhet? (bortom raderna)

KAPITEL 5

Ord och uttryck:

Kommitté, slaf, näthinna

- * Vad var det som smällde? (på raderna)
- * Varför ska de hämta ägg? (på raderna)
- * Varför har Kati bakat så mycket? (mellan raderna)
- * Varför svär lilla Alvar? (mellan raderna)
- * Har du läst något av Selma Lagerlöf? (bortom raderna)
- * Varför tror du att Adam reagerar så starkt av att Lilly bara gör rent hans kind med handen? (bortom raderna)

KAPITEL 6

Ord och uttryck:

Sufflett, pastell, pampig, gestikulera, illavarslande, föraning, blåsbälg

- * Vad vill Lilly bli? (på raderna)
- * Varför är de så stressade? (mellan raderna)
- * Varför vill Adam ta med Lilly på en teaterföreställning? (mellan raderna)
- * Vad är ”byling” slang för? (mellan raderna)
- * Kan du några andra slangord för polis? (bortom raderna)

KAPITEL 7

Ord och uttryck:

Irre, instans

- * Vem är Johan? (på raderna)
- * Vad säger Oskar? (på raderna)
- * Varför är Adam rädd för att bli tagen av polisen trots att han inte gjort något? (mellan raderna)

KAPITEL 8

Ord och uttryck:

Mucka, kyffe

- * Hur klarade sig Oskar från polisen? (på raderna)
- * Vad ska Ville hjälpa till med? (på raderna)
- * Vem är Majlis? (på raderna)
- * Varför ville Adam prata med Johan igen? (mellan raderna)
- * Tror du att Oskar klarar det? (bortom raderna)

KAPITEL 9

Ord och uttryck:

Myndig, underhåll, emblem, rännil, paralyserad

- * Varför frågar Frida efter pannkakor? (på raderna)
- * Vad skriver Adam ner? Och varför? (på raderna)
- * Varför har inte Adam så mycket pengar trots att han har ärvt en förmögenhet? (mellan raderna)

KAPITEL 10

Ord och uttryck:

Panikattack, maracas, lindebarn, praktexemplar

- * Vad såg Lilly som påminde om hennes mamma? (på raderna)
- * Varför var det skönt att slippa maskerna? (på raderna)
- * Varför springer Adam till Lilly? (mellan raderna)
- * Vad var det i asken? (mellan raderna)
- * Har du spelat kula någon gång? (bortom raderna)

KAPITEL 11

Ord och uttryck:

Fålla, skygga, rubrik

- * Vad gör Lilly med besticken? (på raderna)
- * Vad är det som Lilly reagerar så starkt på i tidningen? (på raderna)
- * Varför skräms inte Adam av hösten längre? (mellan raderna)
- * Varför blir Frida så rädd när hon råkar skvätta mjölk? (mellan raderna)
- * Brukar du läsa någon tidning? Eller titta på nyheter? (bortom raderna)

KAPITEL 12

Ord och uttryck:

Dramatisk, gärningsman, behjärtansvärd, kännetecken, tafatt, kapabel, bedjande

- * Vem är Lage Johansson? (på raderna)
- * Varför pratar de om Lillys mask? (på raderna)
- * Vem kommer på besök? (på raderna)
- * Hur ljuger Andersson? (mellan raderna)
- * Varför vill Adam att barnen ska gå upp till övervåningen när hans farfar kommer? (mellan raderna)
- * Har du någon favoritpaj? (bortom raderna)

KAPITEL 13

Ord och uttryck:

Anletsdrag, björnram, tillade, tjänstestab, malplacerad, rallare, rallarsving, råkurr

- * Vad heter mannen? (på raderna)
- * Vem kallar Helmer för katten? (på raderna)
- * På vilka sätt skiljer sig Carl och Helmer åt? (mellan raderna)
- * Har du någon kusin? (bortom raderna)
- * Varför tror du att författaren har valt att skriva de olika sätten som de båda männen dricker sitt kaffe på? (bortom raderna)

KAPITEL 14

Ord och uttryck:

Gladlynt, vanartig, städslad, kurran

- * Läsförståelsefrågor
- * Vad har hon för dåliga nyheter? (på raderna)
- * Varför kallades han Helmer med rallarsvingen? (på raderna)
- * Varför blir Katis dialekt mer framträdande? (mellan raderna)
- * Varför är Rosbergsanstalten värre än andra anstalter? (mellan raderna)

KAPITEL 15

Ord och uttryck:

Inpräntad, föraning

- * Varför sover inte Helmer över? (på raderna)
- * Varför får inte Adam i sig så mycket frukost? (mellan raderna)
- * Lilly märker Adams oro för att hans ben skakar. På vilka andra sätt kan oro märkas på en person? (bortom raderna)
- * Har du hört Uti vår hage? (bortom raderna)

KAPITEL 16

Ord och uttryck:

Visitera, procedur, sorl, desinfektionsmedel

- * Varför får bara Adam komma in? (på raderna)
- * Vem är nummer 263? (på raderna)
- * Varför ångrar de att de inte frågade Helmer om Tors efternamn? (mellan raderna)
- * Varför ljuger Lilly och säger att Ville är deras kusin? (mellan raderna)

KAPITEL 17

Ord och uttryck:

Pådrag, klamra sig fast, bevittna, murkrön, pantomim, skälva, underton

- * Varför går larmet? (på raderna)
- * Vad hände med Tor? (på raderna)
- * Vad har hänt med Villes arm? (mellan raderna)
- * Varför tror de att Adam är en nyintagen pojke på anstalten? (mellan raderna)
- * Vad skulle du ha gjort i Adams situation? (bortom raderna)

KAPITEL 18

Ord och uttryck:

Pinnstol, fåfänga, skalp, styng, sjalett, sadist

- * Varför börjar Adam blöda? (på raderna)
- * Vem är Mary? (på raderna)
- * Varför berättar bara inte Adam vem han är och vem hans farfar är? (mellan raderna)

KAPITEL 19

Ord och uttryck:

Bråkdal, stålram, adrenalin, förmå, föreståndare, lågmäld

- * Vem kallar Adam för Silverhåret? (på raderna)
- * Varför försöker Adam springa? (mellan raderna)
- * Varför blir han rädd att han kanske aldrig kommer få komma ut igen? (mellan raderna)

KAPITEL 20

Ord och uttryck:

Givakt, hyvel, kutryggig, upplysning, lättmanövrerad, korus

- * Vad heter magistern? (på raderna)
- * Vad ska Adam få arbeta med? (mellan raderna)
- * Har du hyvlat någon gång? Tycker du om träslöjd? (bortom raderna)
- * Vem tror du att Adam knappt kan tro sina ögon att han ser där? (bortom raderna)

KAPITEL 21

Ord och uttryck:

Bister, tankegång, utom hörhåll, ribbstol, plakett

- * Vem är Viktor? (på raderna)
- * Varför tittar Adam runt på fönstren? (mellan raderna)
- * Varför är det grymt med nummer istället för namn? (mellan raderna)

KAPITEL 22

Ord och uttryck:

Donator, svajande, änglamakerska, förnärad, strimma, gonggong

- * Vem var Adam Månsparre? (på raderna)
- * Varför gissar pojken att Adam är en Månsparre? (på raderna)
- * Vem är Lage Johansson? (på raderna)
- * Varför reagerar Adam på att hans far hade donerat pengar? (mellan raderna)

KAPITEL 23

Ord och uttryck:

Sorl, få korn på något, stålsätta sig, pyra

- * Vad vill poliskonstapeln fråga om? (på raderna)
- * Vilka är barnarövarna som alla pratar om? (mellan raderna)
- * Varför blir Adam så rädd att han får kväljningar? (mellan raderna)

KAPITEL 24

Ord och uttryck:

Griffeltavla, förtröstansfullt

- * Vad vill Ville bli när han blir stor? (på raderna)
- * Varför får Adam ingen frukost? (på raderna)
- * Varför slapp Adam prata med polisen? (mellan raderna)
- * Varför vill Adam skynda sig att hitta Ville före någon vakt? (mellan raderna)
- * Vad tror du att du vill bli när du blir stor? (bortom raderna)

KAPITEL 25

Ord och uttryck:

Sidled, på helspänn, tumult, febrilt

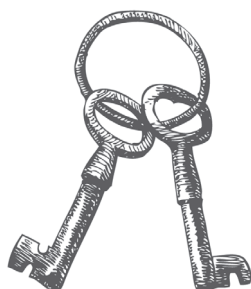
- * Vem var det som jobbade i köket och överraskade Adam? (på raderna)
- * Vad var det i brödet? (på raderna)
- * Varför är det svårt att hitta Ville? (mellan raderna)
- * Hur tror du att det kommer gå när det bara finns två kastruller? (bortom raderna)

KAPITEL 26

Ord och uttryck:

Bistå, olycksalig, syrebrist, barsk

- * Minns du vem Helmer är? (på raderna)
- * Vad menar Kati med att det varken är något för klena muskler eller nerver? (mellan raderna)

KAPITEL 27

Ord och uttryck

Impuls, bombardera, framhäva, koloss, regemente

- * Hur kom de förbi vakten? (på raderna)
- * Varför säger Kati att de måste ligga lågt? (på raderna)
- * Hur fick de till explosionerna? (mellan raderna)
- * Vad hände med den ordinarie kokerskan? (mellan raderna)

EPILOG

Ord och uttryck

Generös

- * Var är Adam på middag? (på raderna)
- * Varför sa han till sin farfar att håret försvann i en olycka? (mellan raderna)
- * Cecilias kommentarer beskrivs som nålstick. Varför används den metaforen? (bortom raderna)

Efter läsningen

- * Vad tror du kommer hända sen? Det finns inga rätta svar, utan gissa och fantisera om det kommer hända något mer med Adam, Kati, Lilly och de andra.
- * Vem eller vilka i berättelsen kan du själv känna igen dig i?
- * Finns det något som du tycker att författaren kunde ha skrivit annorlunda?
- * Vad gillade du mest med boken?
- * Fanns det något du inte gillade lika mycket?
- * Varför tror du att bokserien heter Hemmet för bortrövade barn? Och varför heter den här boken Pojke 265? Kan du hitta på några alternativa boktitlar?
- * När var det som mest spännande?
- * Blev du överraskad av något som hände?
- * Var det något som var svårt att förstå?
- * Har du någon favoritscen, favorithändelse eller favoritkapitel?
- * Har du läst eller sett något annat som påminner om den här boken?
- * Vad tycker du att nästa del ska handla om?
- * Är det något i boken du funderar på eller undrar över som du inte har fått svar på?
- * Var boken obehaglig på något sätt?
- * Hur tror du att ditt liv skulle ha sett ut om du hade fötts in i samma tid?
- * Kommer du vilja läsa nästa bok?

UPPGIFTER TILL BOKEN: FÄLLAN

Under läsningen

Oavsett om det är högläsning eller tyst läsning kan det finnas behov av att stanna upp och diskutera en del ord och uttryck. Eleverna kan själva också samla på sig svåra ord som sedan kan användas i övningar, och för att göra tydliga kopplingar till andra ämnen.

Läsförståelsefrågor

KAPITEL 1

Ord och uttryck:

Vackla, ursinne, malplacerad, sterilt, sinnessvag, hålla låg profil, sekretess

- * Vad heter pojken som det handlar om? (på raderna)
- * Varför måste Adam hålla låg profil? (mellan raderna)
- * Vad tror du att den närmsta motsvarigheten till ett hospital för sinnessvaga skulle kallas i dag? (bortom raderna)
- * Kan du något teckenspråk? (bortom raderna)

KAPITEL 2

Ord och uttryck:

Färdkost, skalp, hisnande, samförstånd

- * Vem är Lage? (på raderna)
- * Vem är Bläcken? (mellan raderna)
- * Varför blir de rädda och vill vända om? (mellan raderna)
- * Hr du sett en räv någon gång? Eller något annat vilt rovdjur? (bortom raderna)

KAPITEL 3

Ord och uttryck:

Obligatorisk, rekorderlig, aspirant, förnärad, kasperdocka, rakit

- * Varför är poliserna där? (på raderna)
- * Varför låtsas Adam snyta sig? (mellan raderna)
- * Varför vill Adam helst undvika poliser? (mellan raderna)
- * Vet du några andra sjukdomar som har varit vanliga förut men nu är mer ovanliga eller helt borta? (bortom raderna)

KAPITEL 4

Ord och uttryck:

Se mellan fingrarna, kyffe, gestikulera

- * Vad kommer Lilly på för plan? (på raderna)
- * På vilket sätt är det som att kunna bära med sig skattkista när man kan skriva och läsa? (mellan raderna)
- * När fick kvinnor rösträtt i Sverige? Jämför gärna med några andra länder. (bortom raderna)

KAPITEL 5

Ord och uttryck:

Rekvisita, spor, käpprätt, pampig

- * Varför är Lilly finklädd? (på raderna)
- * Varför väcker Lilly Adam? Vad är det han ska göra? (på raderna)
- * Vad är kärringkrut för något? (mellan raderna)
- * Det kanske känns långt borta, men vad tror du att du skulle vilja jobba med? (bortom raderna)

KAPITEL 6

Ord och uttryck:

Impuls, minspel, kroppshydd, sorl, bister, vattenklosett

- * Varför försöker Adam gömma och maskera sig? (på raderna)
- * Varför håller en konstapel upp lagboken? (mellan raderna)
- * Hur kan man se ut som att man har tillräckligt med pengar, som Adam tänker att kvinnan har? (bortom raderna)

KAPITEL 7

Ord och uttryck

Auktoritet, åthutning

- * Vem är Socker? (på raderna)
- * Varför gör Alvar en segergest när de kommer in? (mellan raderna)
- * Finns det någon maträtt som du skulle fira ifall den blev bränd? (bortom raderna)

KAPITEL 8

Ord och uttryck

Vanvördig, stamkund, ha mycket till övers, supé, paraffin, foajé

- * Vem ska de träffa? (på raderna)
- * Vad är det för kugelbanor som de ser? (mellan raderna)
- * Varför kallas han för prästen? (mellan raderna)
- * Både supé och foajé är två av våra många franska lånord i svenskan. Kan du några fler? (bortom raderna)

KAPITEL 9

Ord och uttryck:

Bära hand på någon, rallare, dilemma, pik, ekipage

- * Vem är Cecilia? (på raderna)
- * Vad är det som Adam måste berätta för Kati? (mellan raderna)
- * Vilken efterrätt får det att vattnas i din mun? (bortom raderna)
- * Har du sytt något någon gång? (bortom raderna)

KAPITEL 10

Ord och uttryck:

Kurpis, pullor, skallgång, arrendator

- * Varför frågar Johan vart Adam tog vägen igår? (på raderna)
- * Varför är den nya masken bättre än mjölsäckarna de använde förut? (mellan raderna)
- * Känner du till Krimkriget? Känner du till några andra krig? (bortom raderna)

KAPITEL 11

Ord och uttryck:

Triumferande, karott, kompensera, jämlikar, slå dövörat till

- * Vem är Adam hemma hos? (på raderna)
- * Varför blir Cecilia rödflammig och biter ihop? (mellan raderna)
- * Varför gör de så många kasperdockor? (mellan raderna)

KAPITEL 12

Ord och uttryck:

Raggmunk, dekor, telegram, kusk

Varför är Adam så nervös? (på raderna)
Varför ska Lilly köra på hemvägen? (på raderna)
Har du ätit raggmunk någon gång? (bortom raderna)

KAPITEL 13

Ord och uttryck:

Pomada, åkarbrasa, inkognito, Julevangeliet

- * Varför tittar sjuksköterskan så förvånat på barnen? (på raderna)
- * Vad menas med att Adam hoppas att han snart ska vara tillbaka när han pratar med sin häst? (mellan raderna)
- * Varför drar han handen över huvudet när han tänker på den gången då han hamnade på en anstalt? (mellan raderna)
- * Försök att hitta på den otäckaste masken du kan tänka dig! (bortom raderna)

KAPITEL 14

Ord och uttryck:

Djävulusisk, sorl

- * Minns du vem Elsa-Stina var? (på raderna)
- * Varför fnissar Lilly åt att Gustav kallar henne och Adam för förstklassiga skådespelare? (mellan raderna)
- * Har du skådespelat på något sätt någon gång? (bortom raderna)

KAPITEL 15

Ord och uttryck:

Gäll, digitalis

- * Minns du vem Karin är? (på raderna)
- * Hur kommer de ut till slut? (på raderna)
- * Hur vet vi att Karin är undernärd och smal? Hur beskrivs det i texten? (mellan raderna)
- * Varför drar Lilly med handen över sin kind? (mellan raderna)

KAPITEL 16

Ord och uttryck:

Nacksving, mellangärde

Vem var skuggan i gränden? (på raderna)

Vad hände med Elsa-Stina? (mellan raderna)

Det beskrivs hur Adams dåliga samvete skvalpar som vätskan i flaskorna. Kan du komma på fler metaforer för hur t. ex. ett dåligt samvete kan röra sig eller kännas? (bortom raderna)

KAPITEL 17

Ord och uttryck:

Omtöcknad, liljekonvalj, foglig

- * Varför behöver de en bok om teckenspråk? (på raderna)
- * Varför somnar Adam med kläderna på? (mellan raderna)
- * Varför vill Adam dröja kvar i kramen, tror du? (mellan raderna)

KAPITEL 18

Ord och uttryck:

Ottan, bistå, sätta något i rullning

- * Vem är brevet från? (på raderna)
- * Varför kan det behövas en doktor? Och varför vill inte Adam ha dit en doktor? (mellan raderna)
- * Har du varit riktigt sjuk någon gång? (bortom raderna)

KAPITEL 19

Ord och uttryck:

Kungörelse, hemmahörande, trycksvärta, illvrål, hurring

- * Varför läser de tidningen hela tiden? (på raderna)
- * Varför är det enklare att hjälpa Elsa-Stina på auktionen än på hospitalet? (mellan raderna)
- * Har du någon gissning om vad det är som försiggår med den skumma annonsen? (bortom raderna)

KAPITEL 20

Ord och uttryck:

Nyckfull, osa katt, nuna, legalt, fåle, stadd vid kassa

- * Varför behöver inte Kati ha mask? (på raderna)
- * Vad menar Adam med att det bara var hans stolthet som fick sig en smäll? (mellan raderna)
- * Automobil säger man inte så ofta längre, utan det har ju kortats ner till ordet bil. Kan du komma på fler ord som har kortats ner? (bortom raderna)

KAPITEL 21

Ord och uttryck:

Blodsband, städsla

- * Vem är Sigrid? (på raderna)
- * Vad är det för jänta som Kati syftar på när hon frågar om Adam tänker på någon? (mellan raderna)
- * Vet du vad det är för skillnad på frun och fröken i sammanhanget som det används i kapitlet? Varför tror du att de orden med just den användningen mer eller mindre har försvunnit från språket? (bortom raderna)

KAPITEL 22

Ord och uttryck:

Fjäderfän

- * Varför kan Sigrid teckenspråk? (på raderna)
- * Varför darrar Adams händer? (mellan raderna)
- * Vet du när kvinnor fick rösträtt i Sverige? (bortom raderna)

KAPITEL 23

Ord och uttryck:

Unisont, sjalett

- * Minns du vem Elsa-Stina är? (på raderna)
- * Varför är Adam så nervös? (mellan raderna)
- * Vad tror du att Adam skulle säga till Lilly? (bortom raderna)

KAPITEL 24

Ord och uttryck:

Civil, plym, institution, paralyserad

- * Minns du vem Johan är? (på raderna)
- * Varför vill Adam avbryta planen? (mellan raderna)
- * Hur tror du att Adam kommer klara sig ur den här knipan? (bortom raderna)

KAPITEL 25

Ord och uttryck:

Desinfektion, frist, på håret

- * Hur kör de ifrån droskan som följer efter dem? (på raderna)
- * Hur kom Elsa-Stina undan? (mellan raderna)

KAPITEL 26

Ord och uttryck:

Taktfull, landshövding, i betraktarens ögon, boning

- * Var lämnar de bilen? (på raderna)
- * Varför är de så stressade hos Sigrid? (mellan raderna)
- * Har du varit riktigt stressad någon gång? (bortom raderna)

KAPITEL 27

Ord och uttryck:

För bövelen, imbecill, hack i häl

- * Vilka knackar på dörren? (på raderna)
- * Varför kallar Lage Adam för tvåhundra-någonting? (mellan raderna)
- * Vem tror du att Adam ser? (bortom raderna)

KAPITEL 28

Ord och uttryck:

Förebråelse

- * Vem är Carl Månsparre? (på raderna)
- * Vem är Holger? (på raderna)
- * Varför skäms Adam inför Johan? (mellan raderna)
- * Vad tycker du att barnhemmet ska heta? (bortom raderna)

EPILOG

Ord och uttryck:

Opasslig, vårgrödor

- * Vem ska Adam hämta? (på raderna)
- * Varför var det kul att Kati sa att Elsa-Stinas kakor var rena drömmen? (mellan raderna)

EFTER LÄSNINGEN

- * Vad tror du kommer hända sen? Det finns inga rätta svar, utan gissa och fantisera om det kommer hända något mer med Adam, Kati, Lilly, Elsa-Stina och de andra.
- * Vem eller vilka i berättelsen kan du själv känna igen dig i?
- * Finns det något som du tycker att författaren kunde ha skrivit annorlunda?
- * Vad gillade du mest med boken?
- * Fanns det något du inte gillade lika mycket?
- * Varför tror du att bokserien heter Hemmet för bortrövade barn? Och varför heter den här boken Fällan? Kan du hitta på några alternativa boktitlar?
- * När var det som mest spännande?
- * Blev du överraskad av något som hände?
- * Var det något som var svårt att förstå?
- * Har du någon favoritscen, favorithändelse eller favoritkapitel?
- * Har du läst eller sett något annat som påminner om den här boken?
- * Bokserien tar tyvärr slut med den här boken, men om det skulle komma en till del, vad tycker du att den ska handla om?
- * Är det något i boken du funderar på eller undrar över som du inte har fått svar på?
- * Var boken obehaglig på något sätt?
- * Hur tror du att ditt liv skulle ha sett ut om du hade fötts in i samma tid?
- * Vad vill du läsa nu?

